

Länsstyrelsen Västra Götalands län
Samrådssvar dnr 537-34925-2014
Att: Vattenmyndigheten i Västerhavet

Samrådssvar dnr 537-34925-2014

Miljöanpassade flöden - Reglering av Vänern och dess vikar

I förslag till statusklassning för Vänern som helhet har ekologisk status ändrats från god till måttlig, vilket grundas på hydromorfologiska parametrar som visar att vattenståndsvariationerna avviker stort från de naturliga innan Vänern reglerades. – "Bedömningen stöds av strandvegetationsundersökningar som tyder på en stor igenväxningsproblematik. Avsaknad av den naturliga vattenståndsvariationen gör att de känsliga livsmiljöer som är beroende av perioder av högvatten/lågvatten växer igen".

På uppdrag av regeringen träffade länsstyrelsen i Västra Götaland år 2008 överenskommelse med Vattenfall om en ändrad tappningsstrategi för att sänka de högsta vattenstånden i Vänern. Överenskommelsen innebar en ytterligare minskning av vattenståndsvariationerna och en sänkning av Väterns medelvattenstånd.

Överenskommelsen om en ändrad tappningsstrategi träffades utan miljökonsekvensbeskrivning. Det poängteras dock att "oönskade effekter av strategin kan uppstå för bl. a. naturmiljön, fågellivet, fisket, friluftslivet och andra intressen" och att det "därför är angeläget att effekterna av överenskommelsen följs upp och utvärderas årligen". – Denna uppföljning visar på en mycket kraftig igenväxning på de lägsta strandavsnitten under de senaste åren, och att igenväxningen sannolikt accelererar på grund av den ytterligare begränsning av vattenståndsvariationerna och sänkning av medelvattenståndet som följer av överenskommelsen mellan Länsstyrelsen i Västra Götaland och Vattenfall.

Enligt beslutet kan överenskommelsen förlängas med ett år i taget, men gäller dock längst t.o.m. den 31 december 2012. Det är uppseendeväckande att överenskommelsen trots denna bestämmelse ytterligare förlängts i oförändrat skick trots betydande konsekvenser för naturmiljön. I överenskommelsen om förlängning fram t.o.m. 31 december 2015 uttalas att en fortsatt utredning av konsekvenserna av överenskommelsen följs upp tills en mer långsiktig lösning uppnås.

I förslag till miljökvalitetsnorm avseende hydrologisk regim (vattenståndsvariationer) för Vänern som helhet redovisas följande: "Problemet kan åtgärdas med tillämpning av miljöanpassade flöden vid den regleringsdamm som finns vid Väterns utlopp. Olika förslag till regleringsstrategi är under bearbetning och tidsundantag till 2021 har fastställts på grund av att den administrativa kapaciteten är otillräcklig då tillsyns- och omprövningsprocesser är tids- och resurskrävande."

Under rubriken Åtgärder/Möjliga åtgärder redovisas följande: "Regleringen av Vänern påverkar vattenståndsvariationerna så att sjöns amplitud varierar mycket mindre än vad som ges av naturliga förhållanden. Detta påverkar strandnära miljöer med igenväxning av öppna sandstränder och skär, och en minskad biologisk mångfald som följd. En

miljöanpassad reglering behöver tas fram som tar hänsyn till både naturmiljöer, översvämningsrisker och kraftproduktion. Reglering sker vid Vänerens utloppsdamm i Trollhättan."

Naturskyddsföreningarna vid Väneren framför följande synpunkter på förslag till åtgärder avseende Vänerens hydrologiska status:

- En tillfällig naturanpassad reglering av Väneren måste tillämpas innan en långsiktig lösning på regleringsproblematiken uppnås. En långsiktig lösning kräver ett omfattande utredningsarbete och åtgärder som tar mycket lång tid. En fortsatt tillämpning av nuvarande regleringsstrategi medför oreparerbara skador på Vänerens natur- och rekreationsmiljö.
- En tillfällig naturanpassad regleringsstrategi som grundas på Callunas förslag till naturanpassad reglering⁰¹ och SMHI:s tillhörande förslag till tappningsstrategi⁰² bör kunna tillämpas efter ett fåtal ytterligare utredningar och kompletteringar. Ett arbete som endast kräver begränsade ekonomiska och administrativa resurser.
- Enligt 2008 års överenskommelse mellan Länsstyrelsen i Västra Götaland och Vattenfall om en ändrad tappningsstrategi kan överenskommelsen förlängas längst till och med 31 december 2012. Överenskommelsen har därefter avtalsstridigt förlängts med ett år i taget och gäller nu till och med 31 december 2015. Det är uppenbart att en ytterligare förlängning inte får ske utan att överenskommelsen omarbetas.

April 2015

Naturskyddsföreningen i Värmland

Mikael Söderström Rosén, ordförande
Saffranvägen 4, 653 51 Karlstad
mikasoder@gmail.com

Naturskyddsföreningen i Skaraborg

Ulla Kjellander, ordförande
Nygården 1, 544 92 Hjo
kjellander@ebrevet.nu

Naturskyddsföreningen i Norra Älvsborg

Ingvar Andersson, ordförande
Svarteviksvägen 15, 441 91 Alingsås
b.ingvar.andersson@telia.com

01) Koffman, A., Lundkvist, E., Hebert, M. och Thorell, M. (2014).

Vänerens tappningsstrategi - Effekter och konsekvenser för flora, fauna och friluftsliv. Calluna AB.

02) SMHI:s Dnr: 2013/343/9.5

Länsstyrelsens Dnr: 502-6290-2012